

Apariția geto-dacilor în istorie. Războaiele daco-romane și consecințele acestora

Schița lecției

Cine au fost geto-dacii?

Regatul dac în timpul lui Burebista

Regatul dac în timpul lui Decebal

Dacia romană (106-271)

Cine au fost geto-dacii?

- geto-dacii sunt strămoșii românilor
- reprezentau ramura nordică a tracilor (un popor indo-european) – Herodot spunea că tracia sunt cel mai numeros popor după indienii
- au trăit în spațiul carpato-danubiano-pontic: Munții Carpați, Dunărea și Marea Neagră (numită în Antichitate și Pontus Euxinus)
- au fost numiți geți în izvoarele grecești și daci în cele romane
- geții și daci vorbeau aceeași limbă → sunt același

popor (Strabon, *Geographia*) Titular: Asociația „Ora de

Istorie” Cont: R051 RNCB 0279 1839 0059 0001 BCR,

Sucursala Bacovia, Bacău

- secolul V î.Hr.: cea mai veche mențiune despre geto-daci îi aparține lui Herodot, care descrie expediția regelui persan Darius I împotriva geților din 514 î.Hr. (Herodot, *Istorii*)
- geto-dacii aveau o religie politeistă: credeau în mai mulți zei – Zamolxis, Bendis, Gebeleizis
- organizarea socială: tarabostes / pileati (aristocrați și preoți) și comati / capillati (producătorii liberi, oamenii de rând)
- așezările fortificate ale geto-dacilor se numesc dava: Buridava, Cumidava, Petrodava, Sucidava etc.

Regatul dac în timpul lui Burebista

- Burebista a fost regele Daciei între anii 82-44 î.Hr.
  - Dacia a avut cea mai mare întindere teritorială: V – Dunărea Mijlocie, N – Carpații Păduroși, E – Bug, S – Munții Haemus (Balcani)
  - era ajutat de marele preot Deceneu în administrarea regatului dac
  - s-a implicat în războiul civil din Imperiul Roman: Pompei vs Cezar → Burebista îl sprijină pe Pompei → Cezar învinge
  - 44 î.Hr.: moare Burebista → Dacia se destramă în 4, ulterior în 5 regate mai mici → cel mai important este cel cu centrul la Sarmizegetusa
- Suține „Ora de Istorie” Titular: Asociația „Ora de Istorie” Cont: R051 RNCB 0279 1839 0059 0001 BCR,

- izvoare: Strabon, Iordanes, inscripția de la Dionysopolis

Regatul dac în timpul lui Decebal

- Decebal a fost regele Daciei între anii 87-106
- Dacia era mai mică ca întindere decât în perioada lui Burebista
- Dacia era mai puternică din punct de vedere militar și mai bine organizată decât în timpul lui Burebista
- capitala: Sarmizegetusa

Conflictele dacilor cu romanii:

- 87: Tapae → daci vs romani → dacii înving → generalul roman Cornelius Fuscus moare
- 88: Tapae → daci vs romani → romanii înving → romanii au fost conduși de generalul Tettius Iulianus
- 89: se încheie pace între daci și romani → Dacia devine regat clientelar al Romei → dacii primeau de la romani bani, arme și meșteri
- 101-102: primul război daco-roman → Traian îl învinge pe Decebal
- 102: se încheie pace între daci și romani → pace foarte grea pentru Decebal → regele dac este

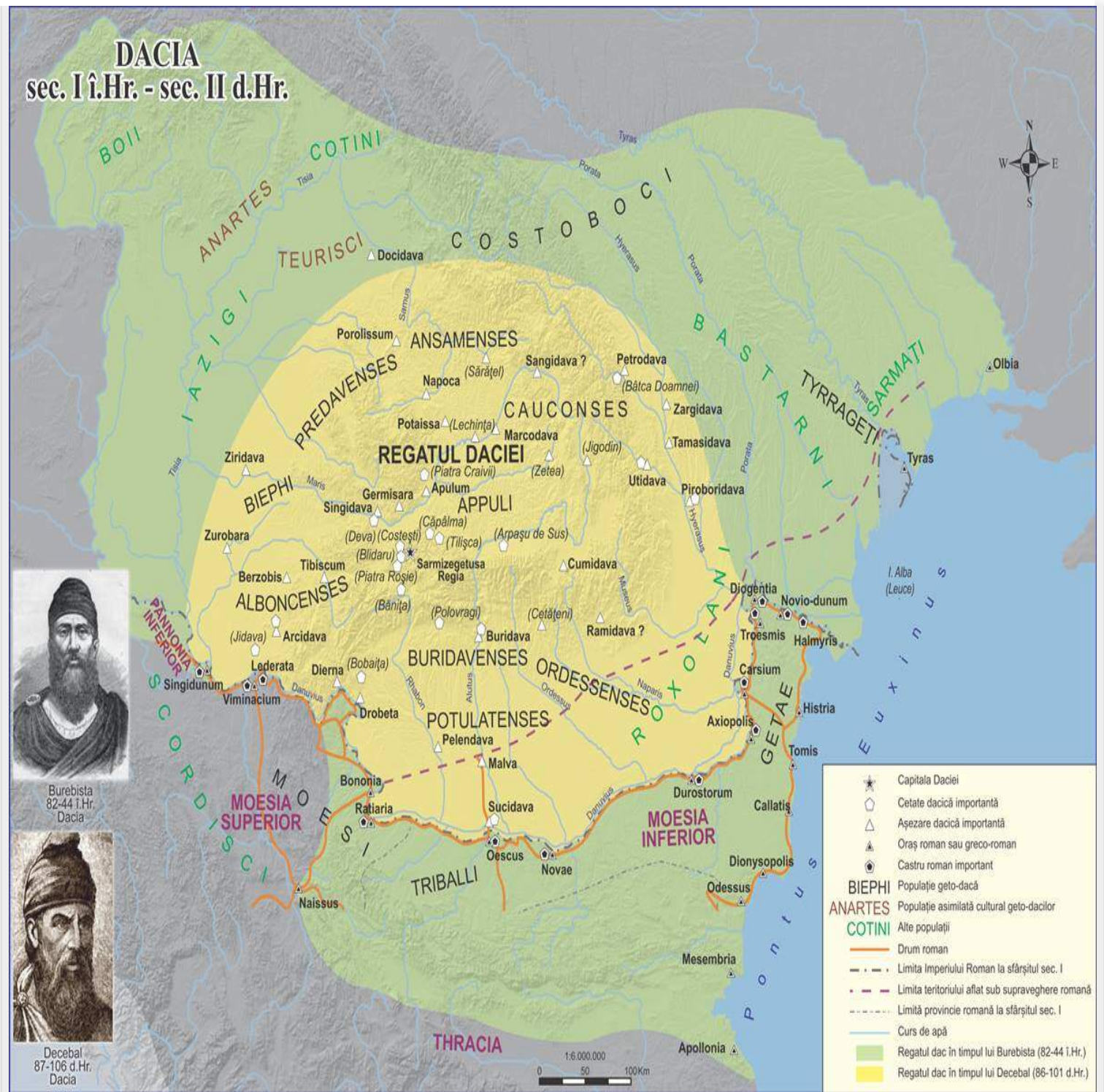
[Susține „Ora de Istorie”](#) Titular: Asociația „Ora de

Istorie” Cont: R051 RNCB 0279 1839 0059 0001 BCR,

Sucursala Bacovia, Bacău

politica externă proprie, iar romanii rămâneau cu teritoriile cucerite

- 105-106: al doilea război daco-roman → Traian îl învinge pe Decebal → Dacia devine cea de-a doua provincie romană locuită de geto-daci (prima a fost Dobrogea, pe care romanii au cucerit-o în 28 î.Hr. și integrat-o la provincia Moesia în 46)
- izvoare: Florus, Frontinus, Orosius, Iordanes, Cassius Dio, Plinius cel Tânăr, Ioannes Lydus, Patriarhul Arethas

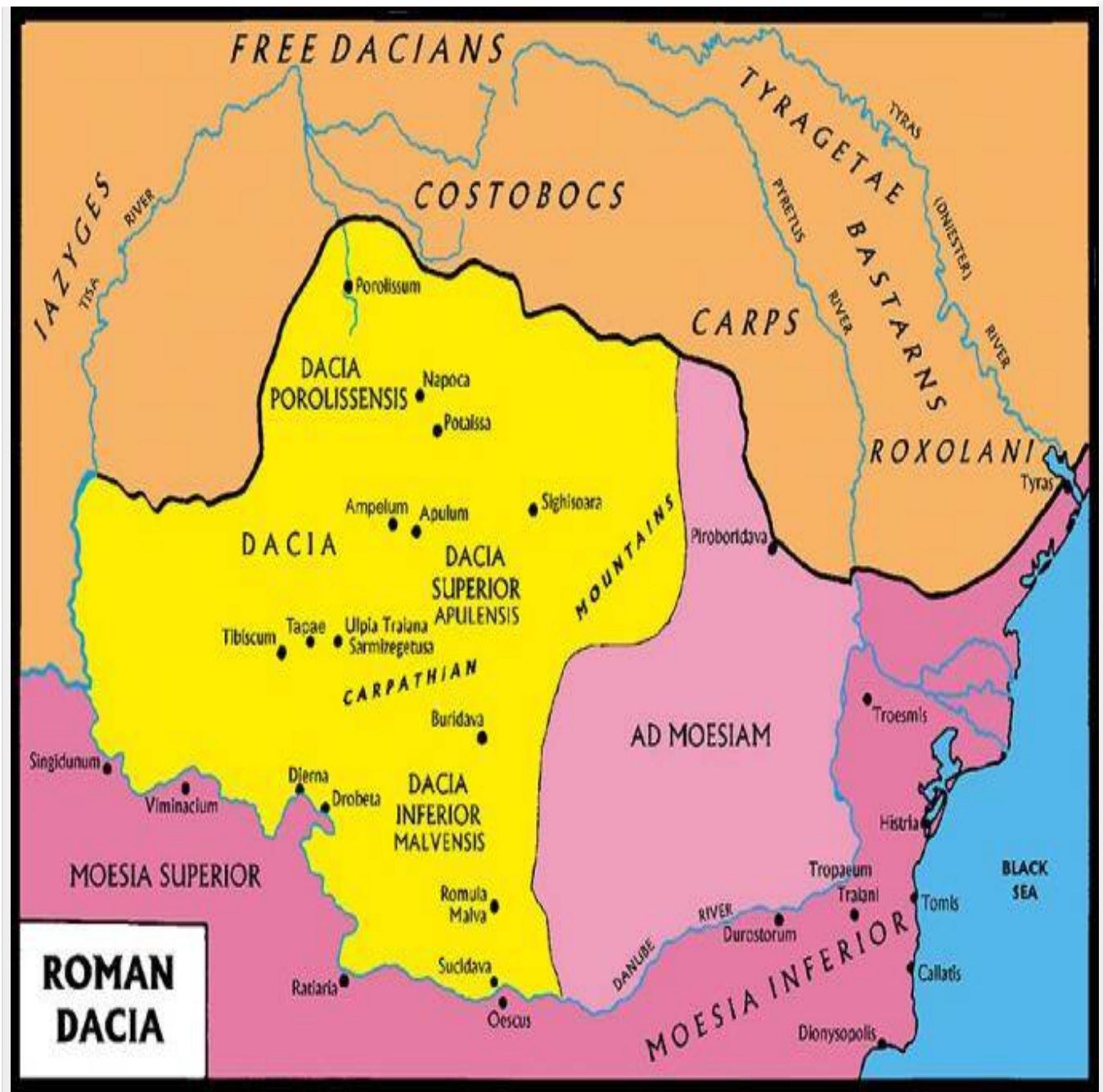
Dacia romană (106-271)

- 106-271: Dacia a fost parte integrantă a Imperiului Roman → s-a intensificat procesul de romanizare → s-au format „Ora de Istorie” Titular: Asociația „Ora de Istorie” Cont: R051 RNCB 0279 1839 0059 0001 BCR,

Sucursala Bacovia, Bacău

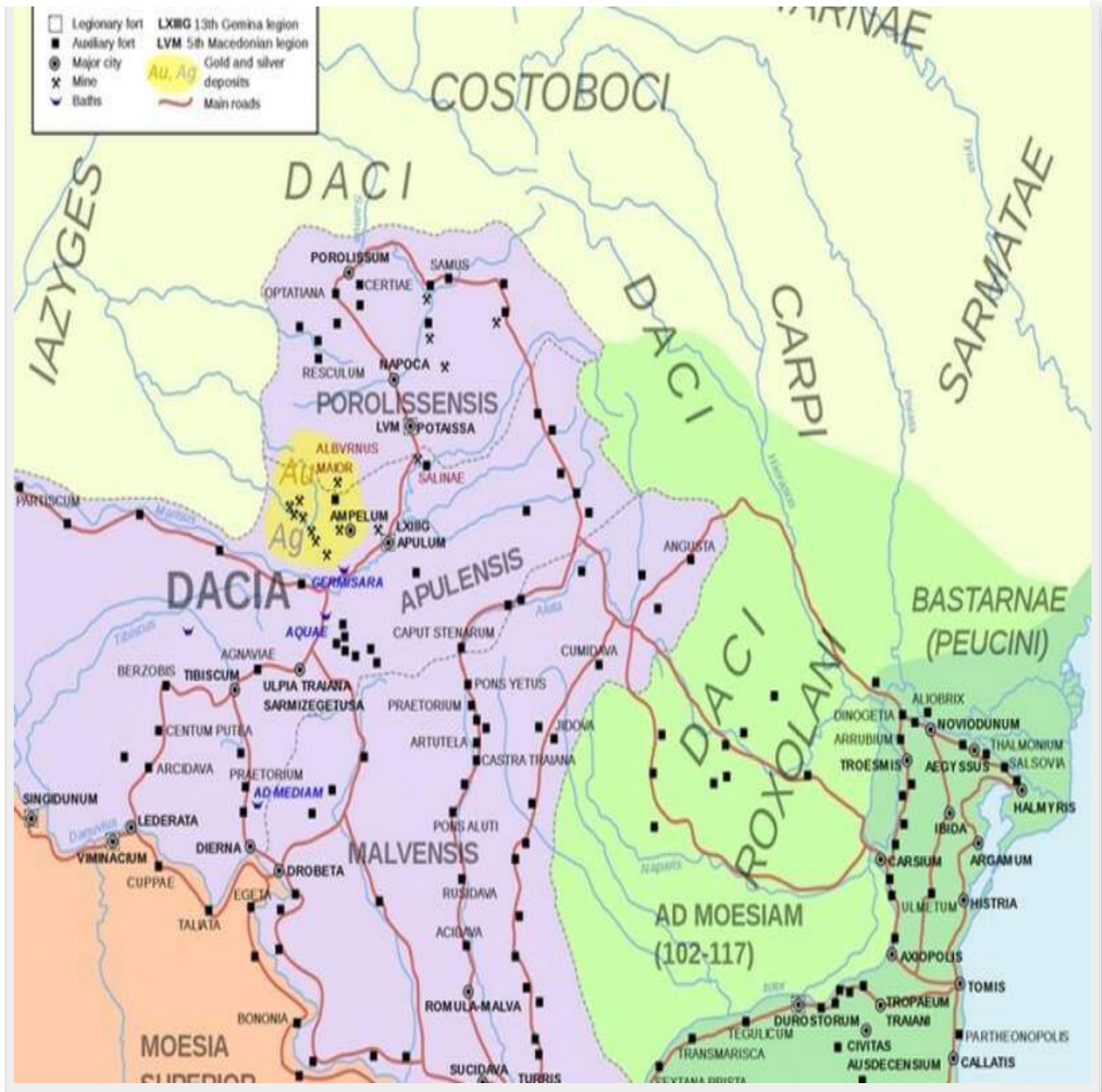
(izvoare: Eutropius)

- Dacia romană nu cuprindea Crișana, Maramureșul, nordul și centrul Moldovei
- provincia Dacia avea capitala la Ulpia Traiana Sarmizegetusa
- Dacia era subordonată direct împăratului → era guvernată de „legatus Augusti pro praetore” (trimis al împăratului)
- au fost întemeiate orașe noi: colonia (rang superior) și municipia (rang inferior)
- au fost create instituții după model roman
- în plan religios s-au petrecut două fenomene: *interpretatio romana* (dacii dădeau nume romane propriilor zeițăți) și *sincretism religios* (divinitățile de același rang erau contopite într-una singură)
- Dacia a cunoscut mai multe organizări administrative:
  - împăratul Hadrian (117-138) a împărțit Dacia în: Dacia Superior (capitala: Ulpia Traiana Sarmizegetusa), Dacia Inferior (capitala: Drobeta) și Dacia Porolissensis (capitala: Napoca)

- împăratul Marcus Aurelius (161-180) a împărțit Dacia în: Dacia Apulensis, Dacia Malvensis și Dacia Porolissensis

[Susține „Ora de Istorie”](#) Titular: Asociația „Ora de Istorie” Cont: R051 RNCB 0279 1839 0059 0001 BCR,
Sucursala Bacovia, Bacău

- 271: a avut loc retragerea aureliană → împăratul Aurelian retrage din Dacia armata și administrația romană (izvoare: Sextus Aurelius Victor, Eutropius)

Romanizarea este un proces istoric prin care geto-dacii au preluat de la romani limba, civilizația, cultura, obiceiurile, și religia.

Titular: Asociația „Ora de Istorie”
 Cont: R051 RNCB 0279 1839 0059 0001 BCR,
 Sucursala Bacovia, Bacău

Etaple romanizării:

- etapa preliminară (înainte de 106)
  - au loc primele contacte dintre daci și romani: schimburi comerciale și împrumuturi din civilizația romană
  - 28 î.Hr.: Dobrogea este cucerită de romani
  - 46: Dobrogea este inclusă în provincia Moesia
- etapa stăpânirii romane (106-271)
  - s-a intensificat procesul de romanizare, care a fost ireversibil → s-au format poporul daco-roman și limba daco-romană
  - factorii romanizării: limba latină, administrația, armata, veteranii, coloniștii, religia etc.
- etapa ulterioară stăpânirii romane (271-602)
  - Dacia nu mai putea fi apărată → retragerea aureliană → armata și administrația romană se retrag la sud de Dunăre
  - procesul de romanizare nu s-a stopat
  - a avut loc romanizarea dacilor liberi
  - a continuat romanizarea în Dobrogea, care a rămas sub stăpânire romană până în anul 602
  - a rezultat populația daco-romană

Factorii romanizării:

[Sustine „Ora de Istorie”](#) Titular: Asociația „Ora de Istorie” Cont: R051 RNCB 0279 1839 0059 0001 BCR, Sucursala Bacovia, Bacău

- limba latină
    - reprezintă factorul principal al romanizării
    - odată însușită de către daci, procesul de romanizare devine ireversibil
  - administrația
    - era alcătuită din guvernatorul Daciei („legatus Augusti pro praetore”) și toți funcționarii romani din provincie
    - funcționarii vorbeau limba latină
    - au fost create instituții romane
    - au fost impuse legile romane (Dreptul roman)
    - Dacia a fost reorganizată administrativ în timpul împăraților Hadrian și Marcus Aurelius
  - armata
    - era alcătuită din legiuni (cetățeni romani – Legiunea a V-a Macedonica și Legiunea a XIII-a Gemina) și trupe auxiliare (soldați care nu aveau cetățenie romană)
    - în Dacia erau aproximativ 50.000 de soldați romani
    - soldații vorbeau limba latină
  - veteranii
    - erau soldați care și-au terminat serviciul militar
    - erau recompensați cu bani, pământ, funcții publice, dreptul de a se căsători în provincia apărută
- [Sustine „Ora de Istorie”](#) Titular: Asociația „Ora de Istorie” Cont: R051 RNCB 0279 1839 0059 0001 BCR,

- izvor: Diploma lui Marcus Herennius Polymita
- coloniștii
  - erau oameni aduși din toate părțile Imperiului Roman
  - au contribuit la dezvoltarea meșteșugurilor, mineritului, agriculturii și urbanizării
  - vorbeau limba latină
- viața religioasă
  - au avut loc două fenomene: *interpretatio romana* (dacii dădeau nume romane propriilor zeități) și *sincretismul religios* (divinitățile de același rang erau contopite într-una singură)
  - creștinismul a contribuit la romanizarea autohtonilor → a pătruns în Dacia prin soldați, coloniști, misionari (sec. IV-V) → dovezi: opaițe, cruci (Donariul de la Biertan)
- urbanizarea
  - au fost ridicate numeroase orașe: colonia (rang superior – modelul Romei: Ulpia Traiana Sarmizegetusa, Drobeta, Apulum, Napoca etc.) și municipia (rang inferior – Dierna, Porolissum, Tibiscum)